

AkersDølen

Medlemsblad for Groruddalen Historielag

Fra Stabburstrappa	s 2	Suppe til alle	s 6
Hva skjer?	s 3	Pilegrimsvandring	s 7
Tillegg til årsberetningen	s 4	Vandring i Bjerkedalen	s 8
Lillomarkas nærområder	s 5	Søkbar oversikt over årbøker	s 10

GRORUDDALEN HISTORIELAG

Stiftet

1981

AkersDølen

Medlemsblad for Groruddalen Historielag

Returadresse:

Groruddalen Historielag
Postboks 37 Grorud
0905 OSLO

Besøksadresse:

Stabburet Nordtvet gård
Gårdsveien 1 - 3

Kontortid:

Kontoret er åpent første
onsdag hver måned.
kl. 12.00 - 14.00
Telefon: 22 16 48 85
E-post: post@grohi.no
Hj.side: www.grohi.no
Org.nr 989 556 924

AkersDølen's redaksjon:

Kristian Skaane
Sigrun Opheim
Jan Arne Tangerud

Styret:

Leder og ansv.red.:
Dan Brovold

Nestleder: Kristian Skaane

Sekretær: Sigrun Opheim

Kontorhold: Jan Arne Tangerud

Medlemsregister: Geir Nordhus

Styremedlemmer:

Anne Finhammer
Guri E. Bramness
Kari Brun Wisløff

Varamedlemmer:

Anne Fikkan
Trine Pedersen

Bokføring:

Øyvind Ragnar Bjørklund

Produksjon:

Gjørholm Design

Fra Stabburstrappa

Kjære medlemmer, dette er mitt første lille innlegg fra stabburstrappa. Som nyvalgt leder av Groruddalen Historielag vil jeg forsøke å komme med noen innspill om de aktivitetene vi i historielaget holder på med.

Utdeling av bydelsguiden

Overskuddslageret av den gamle Bydelsguiden for Bjerke ble utdelt til alle skolene i bydelen. Etter responsen tror vi det var et godt tiltak, og vi håper at guiden vil bli benyttet både av lærere og elever. Guiden beskriver mange ulike turer i bydelen med bilder og angivelse av historiske steder, og er godt verktøy for å bli kjent med egen bydel. Den nye guiden er i salg og kan kjøpes av historielaget, også i vår nettbutikk.

Vi har også et overskuddslager av Bydelsguiden for Grorud og har planer om å dele denne ut til skolene her. Vi kommer tilbake til dette over sommeren.

Steinhoggermuseet

Museet holdt åpent siste gang før ferien søndag den 31. mai. Men søndag den 30. august åpner vi igjen etter ferien og holder åpent siste søndagen i måneden fram til desember. Det er gledelig at museet er godt besøkt og for dere som ikke allerede har vært innom, ta en tur og opplev steinhoggerhistorie fra Groruddalen. Kafé Steinbra er åpen og de frister både med mat og drikke så turen kan bli ekstra bra.

Steinhoggermalene på Romsås

Etter initiativ fra Thor Johnsen i Romsås vel er det satt ned en gruppe for å gjøre disse malene synlige og mer kjent. Gruppe består i tillegg til Thor Johnsen av Kirsten Berrum, Gro Strømme og Dan Brovold. Planen er å fargelegge malen slik at de blir bedre synlige og å få satt opp et skilt som forteller hva dette egentlig er og hvordan de ble brukt. Arbeider er støttet gjennom frivillighetsmidler fra Grorud bydel, og gruppa regner med at jobben er gjort i løpet av høsten.

Årboka 2015

Årbokkomiteen er godt i gang med Historielagets Årbok for 2015, den 28. i rekka. Det er en stor prestasjon av Historielaget å greie å utgi en årbok hvert år, og det er takket være mange artikkelforfatteres innsats og en komité som jobber aktivt. Også i år har vi fått støtte til utgivelsen fra våre bydeler, men Alna bydel ville ikke behandle

søknaden vår da den kom noen dager etter fristen. Dette beklager vi, men har sendt en ny søknad så vi håper det beste. **Årboka for 2014 er fortsatt i salg og den kan anbefales.**

Nye medlemmer

Historielaget har ca 500 trofaste medlemmer, noe vi er både glade og stolte over. Men det burde ha vært flere. Tenk om dere som er medlemmer kunne rekruttere noen nye! Det er mange som kanskje trenger en liten påminnelse for å melde seg inn og dere kunne jo bidra med å fortelle om oss og gi dem en slik påminnelse.

Groruddalen Historielag ønsker alle sine medlemmer en riktig god sommer.

 Dan Brovold

Forsidebilde: Damene som laget årets pilegrimsuppen. Foto: Kristian Skaane

Hva skjer?

Dato/tid	Møteplass	Aktivitet
Tirsdag 1. september kl. 18.00	Frammøte: Ellingsrud gård.	Vandring på Ellingsrud Guide: Geir Nordhus.
Søndag 13. september kl. 13.00	Oppmøte Steinhogger- museet, Grorudveien 3	Vandring i Bergensveien på Grorud
Dato og tidspunkt blir annonsert i Akers Avis	Aker sykehus	En historisk vandring med bl.a. mangeårig overlege og ans- varlig for sykehusmuseet, Thor- stein B. Harbitz. i september
Tirsdag 27. oktober kl. 19.00	Stovner Bibliotek	Lansering av årbok 2015 med visning av den restaurerte fil- men «Vestli – Et bomiljø blir til».
Tidspunktet blir annonsert på hjemmeside og i Akers Avis.	Stabburet	Visning av dokumentaren fra 1998 «Pilegrimene kommer i Groruddalen»

“Lokalhistorie er spennende!”

Det tas forbehold om endringer i programmet!
Følg med på nettsiden www.grohi.no

Tillegg til Årsberetningen 2014:

Under styrets arbeid kontorhold/kasse/regnskap:

Bokføring blir utført på en fremragende måte av Øyvind Ragnar Bjørklund noe styret setter stor pris på.

Dette er en svært viktig oppgave da Historielaget ikke har en egen valgt kasserer.

Rettelse til referatet fra årsmøtet 11.februar 2015:

Tillegg: sak 8. Valg Kasse/regnskap: Øyvind Ragnar Bjørklund (bokføring)

Behandlet og vedtatt i styremøtet 11.mai 2015

Husk å melde adresseforandring!

Lillomarkas nærområder, hva så?

Håvard Pedersen holder foredrag i skogen. Foto Anne Fikkan.

14. mars innledet Håvard Pedersen over dette temaet på bokkafeen på Bjerke Deichmanske bibliotek, og ca. 50 interesserte hadde møtt fram. Han tok utgangspunkt i historien og hvordan markas ressurser var blitt nyttet opp gjennom alle tider og det vel av kulturminner som dette etterlot.

Han var så innom de konflikter det hadde vært mellom skogbruk på den ene siden og hensynet til friluftsliv og naturvern på den andre, en konflikt som nå synes nesten avsluttet. I stedet tegner det seg nå

økende konflikter av presset for mer og mer plass- og anleggskrevende idretter mot mange menneskers ønsker om opplevelser i natur med preg av uberørthet stillhet og ro.

Utgangspunktet for dette var Oslos nye kommuneplans forslag om å legge ut store deler av markas nærområder til «aktivitetssoner», en betegnelse naturvernere for lengst har omdøpt til «anleggssoner».

 Anne Fikkan

Friluftsgudstjeneste på Liastua

Alle benker og stoler var besatt for gudstjeneste på Liastua. Foto: Kristian Skaane

Torsdag 14. mai ble det arrangert Friluftsgudstjeneste på Liastua.

Ca 120 mennesker var møtt frem for å høre guds ord i det fine været.

Historielaget hadde jobbet siden kl. 10 og laget til tre store kjeler fulle av god og næringsrik fiskesuppe.

Tusen takk til HSIL (Høybråten og Stovner Idrettslag) for lånet av Liastua.

Takk til Høybråten, Fossum og Stovner menighet for samarbeidet i år også.

Takk til Stovner Bydel for økonomisk støtte til pilegrims-suppen.

Deltakende fra styret var:

Jan Arne Tangerud, Trine Pedersen, Kari Brun Wisløff, Dan Brovold og Anne Finhammer.

Kristian Skaane

Pilegrimsvandring over Gjelleråsen

Vandrere

Sola skinte, og over 100 blide mennesker hadde funnet veien til Liastua til friluftsgudstjeneste 14. mai. Dette er en populær tradisjon som alltid finner sted på Kristi Himmelfartsdag.

Etterpå var det pilegrimssuppe, laget og servert av Groruddalen historielag, som alltid. Suppa smakte, og 25 liter suppe gikk unna.

Da alle var mette, stilte Jan Arne Tangerud opp, med vandrerrhatt og pilegrimsstav.

Vi var omtrent tyve som ble med på den delen av pilegrimsturen som går over Gjelleråsen.

Leden går fra gamle Oslo til Trondheim og er en av de fire viktigste ledene i den kristne verden. Det finnes gamle kart og skriftlige kilder som bekrefter leden, helt tilbake til Sverres saga. Senere, på 17.tallet, ble veien utbedret for tømmertransport. Og vi beundret klokkeetårnene i den bratte kleiva, som varslet om møtende trafikk. Det

var vel på den tiden at veien ble kongevei, d.v.s. at kongen bestemte at der skulle veien være.

Vi passerte en møteplass mil.org. hadde under krigen. Der hadde det en gang vært vardeplass. Gamle gravhauger fikk vi se, og Tangerud fortalte om funn gjort langs veien, bl. a. en 2000 år gammel mynt. Vi så også spor i terrenget etter gamle bosettinger.

Endepunktet for turen var Skansene, anlagt for å stoppe svensk invasjon østfra. En skanse på hver side av veien. Og dette var nok til å hindre Karl XII i å invadere Oslo østfra i 1716.

Og vi fikk høre mye mer. Velkommen til neste år til å være med på dypdykk i lokalhistorie. Og da er det nøyaktig 200 år siden Karl XII prøvde å komme over Gjelleråsen.

 Kari Brun Wisløff

En lokalhistorisk vandring i forbindelse med Bjerkefestivalen

Guide: Anne Fikkan

Til tross for truende svarte skyer hadde mellom 70 og 80 mennesker møtt opp 31. mai for å delta på vandring.

Vi startet øverst i Bjerkedalen som var typisk bondeland inntil 60-tallet. Her lå flere gårder, bl. a. Linderud, Økern og Refstad som ble delt, en av gårdene het Bjerke og derav navnet på bydelen.

Før 1900 var bekken vannkilde for gårdene. Hovinbekken var også vannkilde for Nonneseter kloster i middelalderen, og nonnene klaget over at bøndene lenger oppe forurenset vannet. Langt om lenge ble stanken utholdelig, og bekken forsvant. Nå graves den opp, og bekkerøye er satt ut.

Bekken har formet landskapet, kan vi tydelig se. Jorda består av leire, og den ga grunnlag for teglsteinindustri til bygge-

boomen på slutten av 18. tallet.

Vi kommer ned i villabebyggelse. Grunnlaget for det ble lagt av Anton Tschudi som på begynnelsen av 19. tallet utparsellerte jord til gode betingelser så vanlige folk hadde råd til å bygge. En av gatene her heter rimeligvis Anton Tschudis gate.

De første bosetningene her kom i steinalderen. Navnet Økern kommer av Eikrvin – åpen slette med eiketrær.

Økern ble industristed med trelastfabrikk, tangmassefabrikk, karosserifabrikk, ankerkjettingfabrikk og Standard Telefon og Kabel.

Anne Fikkan fortalte engasjert om stor-konflikten da arbeiderne streiket, og om påfølgende nødsår. Etter ett år endte konflikten.

Neste stopp var på en høyde med flott utsikt over Økern.

Der ligger nå Økern aldershjem, tegnet av selveste Sverre Fehn.

Så fikk vi hele historien om Ludvig Mariboe, sønn av utvandrede jøder fra Russland som hadde gjort det bra i Danmark. Ludvig Mariboe reiste som ung rundt i Europa og kom hjem med flere språk i bagasjen.

Han var en svært dyktig gründer og ble steinrik på kornhandel under Napoleonskrigen. Og han bygget et praktfullt sommersted på denne høyden. Huset brant i 1934, og eldrehjemmet ble bygget i 1955.

På samme høyde ligger fem gamle gravhauger, minst 1000 år gamle. Haugene er ikke undersøkt, og de er fredet. Anne Fikkan fortalte mye mer enn jeg kan få med her.

Vi takker for hennes engasjement og beretterglede.

Kari Brun Wisløff

Databaseoversikt for årbøkene

I påskeuken måtte jeg som nestleder ha noe å bedrive tiden med utenom å gå på ski selvfølgelig...

Jeg har derfor lagt inn alle våre årbøker i databaseprogrammet Book Collector.

Dette programmet er installert på vår nye datamaskin på kontoret i stabburet på Nortvedt gård.

Vi har per i dag 27 årbøker med totalt 186 registrerte forfattere.

Siden noen artikler sokner til flere bydeler ender vi på: 522 artikler.

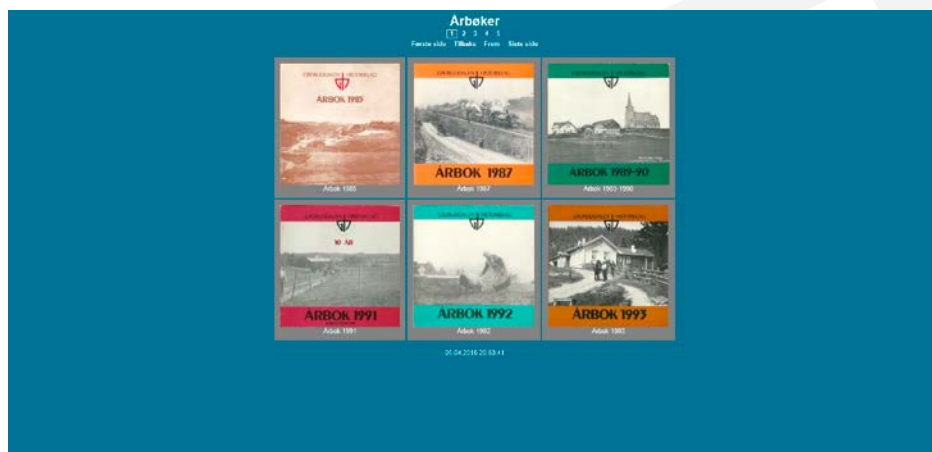
Artiklene i bøkene fordeler seg slik:

Alna:	82 artikler
Bjerke:	120 artikler
Grorud:	158 artikler
Groruddalen:	90 artikler
Stovner:	73 artikler
Sverige:	1 artikkel
Østfold:	1 artikkel

Databasen er søkbar i 4 nivåer:

BYDEL
ÅRSTALL
FORFATTER
ARTIKKELNAVN

Dette skal lette jobben for styrets medlemmer når vi blir kontaktet med spørsmål om hvilken årbok en spesifikk artikkel er skrevet i.

Ønsker man å komme i kontakt med oss for å finne frem til en artikkel kan man kontakte oss via nettskjemaet i menyen på hjemmesiden.

kan klikke seg inn på årbøkene år for år og se artikler og forfattere.

Kristian Skaane

Det er også laget en søkbar oversikt fra databasen på hjemmesiden hvor man

GRASROTANDELEN

I 2014 fikk vi inn 9 927,- Blir du med i år?

Ta med denne strekkoden til din nærmeste tippekiosk for å støtte Historielaget

Returadresse: Groruddalen Historielag, Postboks 37 Grorud, 0905 OSLO

Bestillingsskjema - bøker/medlemskap

Vi utgir ny årbok hvert år. Bøkene inneholder viktig lokalhistorisk dokumentasjon fra hele Groruddalen. Den eldste årboken er like aktuell nå som da den ble utgitt.

Kryss av på nedenstående bestillingsseddel og vi sender deg årbøkene i posten.
Eller du kan bestille bøkene på vår nettside www.grohi.no.

Disse prisene har vi på våre årbøker:

Årbok 2014 kr 150,- / årbok 2013 til 1989: 120,- pr bok / årbok 1987: 100,-

Porto kommer i tillegg på alle forsendelser fra oss.

Bestilling:

Ja, takk, jeg bestiller følgende (kryss av):

☐ Årbok 1985 (utsolgt)	☐ Årbok 1995	☐ Årbok 2002	☐ Årbok 2009
☐ Årbok 1987	☐ Årbok 1996	☐ Årbok 2003	☐ Årbok 2010
☐ Årbok 1989/90	☐ Årbok 1997 (utsolgt)	☐ Årbok 2004	☐ Årbok 2011
☐ Årbok 1991	☐ Årbok 1998	☐ Årbok 2005	☐ Årbok 2012
☐ Årbok 1992	☐ Årbok 1999	☐ Årbok 2006	☐ Årbok 2013
☐ Årbok 1993	☐ Årbok 2000	☐ Årbok 2007	☐ Årbok 2014
☐ Årbok 1994	☐ Årbok 2001	☐ Årbok 2008	

Jeg ønsker:

- ☐ Å bli medlem - kontingent kun kr 150,- per år
- ☐ Kulturminneguide - "Vandring i bydel Bjerke" kr 50,-
- ☐ "Vandring på Grorud" 2. utgave kr 100,-
- ☐ Groruddalen Kulturminneatlas kr 75,-

En tysklandsfange forteller kr 100,- (**utsolgt**)

- ☐ Ny Kulturminneguide for Bjerke Bydel, kr 150,-

Medlemsnr. _____ Navn _____

Adresse _____ Postnr. _____

(Sted/dato)

(Underskrift)